

עין משפט
גו' מצוה

צח:

השואל את הפרה פרק שמיני בבא מציעא

מסורת הש"ס

לה א מ"י פ"ג ח"ב
שאלה ופקדון ה"ג
מנע עין זכ טו"ע ח"ה
פ"י ש"מ פ"י ד'
לו ב ג מ"י ע"פ פ"ג ה'
י' ש"מ ע"פ טו"ע ח"ה
פ"י ש"מ פ"י ד' ופ"י
טו'
לו ד מ"י ע"פ ה"ג א'
מנע ע"פ טו"ע ח"ה
פ"י ש"מ פ"י ה'
ל"ה ה מ"י ע"פ ה"ג ב'
טו"ע ע"פ פ"י ה' :

שבעת הסיק כמו פוגם כחובה ועד
פרק הכוזב (וכחיות דף פ.) ועוד אור"ת
כ"ג ויכח חדא דהודאה ויכי פריך
מנע שטענו לא הודא לו
כלומר למה ישבע ששטרה ממה היה
והיא אותה שמחזיק לו ולהשיב על
טענתו שאומר שאלה ממה ומשני
ע"י נגגול כיון דלריך לישבע על
אותה שמתה שדרכה ממה אוקמה
רנן ארך שבעה נמי עלה נגגול
דעוב לעשות ב' שבעות על פרה
אחת יותר מעל ב' פרות ואלה היא
דמוכר הבית (כ"ג דף ע.) לוכא
לזוקמי כגון דלכא פרה אחת על
הודאה ולוקמה לילכא הודאה ומימי
ליה פסיר:

שאלה בבעלים שכרה של
בבעלים מהו. משמע
אכל שכרה צבעלים וחזר ושכרה
שלא צבעלים פשיטא דשכירות
דקיימא קיימא וא"ת דאמרינן לעיל
(דף לו:) דלמיא שכירות צבעלים
ומפקע שכירות שלא צבעלים אלמא
אין שניה מתחברת עם הראשונה
וי"ל דגזירת הכתוב הוא דכלל היכא
דלכא צעלים או בראשונה או
בשניה פטור:

ה"ג בקונטרס בבעיא ש"ישיית
אמר"י בין דש"יבא במקצת
בפאן דש"יבא בבואה לא אמר. ומימה
דל"כ מאי בני צבעיא רביעית שכרה
צבעלים שאלה של צבעלים וחזר
ושכרה מהו אי חזרה שכירות לדוכתה
או לא הא כיון דשאלה שנאמנע
לא חשיבא צבעלים היכי מיהדר
שכירות לדוכתה ליחשב צבעלי אחרי
שכר פסקו הצבעלים בשאלה
שנאמנע אף זו סגרא כלל ואין לפרש
דבעיא רביעית אינה לפי את"ל
שאמרנו אלא לפי מה שנאמר את"ל
דאמר"י כיון דשייכא במקצת כמאן
דשייכא כבולה דמי ומסקפא ליה כיון
דלא פסקו הצבעלים הדרא לדוכתה
או דלמא לא הדרא לדוכתה דשאלה
מסקפא דהואיל דמחמת השאלה
אין שכירות האחרון יכול ליחשב
צבעלים דתרי שייכי לא אמרינן לא
הדרא נמי לדוכתה דל"כ היה לו
גמ' לפרש את"ל דאמר ועוד דל"כ

חדא לנד"מ כו'. הרי כפירה והלא אין צדיקן דשאלה ממה הרי
הודאה: ואמאי מה שטענו לא הודא לו. אע"ג דלזוקימנא כדפור
ומודה ה"מ לר"ג מיהו מחי' לר' הוה רב יהודה דקתני ואמאי
ישבע הרי אין כאן הודאה במקצת: אישבעת לי איזו מיהו. ואפי'
היא שכרה יש לי עלין שבעה שכן
היא דכריך לית לן דרמי בר מנחם
דכני כפירה והודאה צומורים
דכני לן כמ"ד עירוב פרישות
כמי כן וי' כמי כי הוא זהו
אלמלא הוא דכמי וגלגול שבעה מן
המורה היא סומאמרה האשה אמן
אמן דכדרישין כטוטה (דף יט.):
שאלה צבעלים. וקודם שהחזירה
חזר ושכרה מיניה ונשעת שכירות
לא היה עמו במלאכתו ונגנבה או
אבדה בימי שכירות מהו: מי אמר'
שכירות לחוד קיימא. ומילמא
אחרימא היא ואע"ג דמי משך לה
מעיקרא צבעלים היא ומו לא הדר:
משך לה מייחיד ליה דנשעת שכירות
ברשותו היתה ולא מייסרמא משכית
וקני חזרה באמירה ולעולם קנין
אחרימי הוא ואלא צבעלים היא:
או דלמא שכירות נשאלה מישר
שייכא. כל חזריי שוכר דגניבה
ואבדה ישן בשאל ולא הוסיף כלום
ומחמת משיכה ראשונה באו לו
והיה צבעלים הואי ופטור: שכרה
צבעלים. וקודם שהחזירה חזר ושאלה
ממנו שלא צבעלים וממה דררה
יחזיב זה לא מחמת משיכה ראשונה
בא עליה דהא חזיב שאלה לא שייך
בשכירות מהו מי אמר' שאלה לעינן
אונסין בשכירות ודאי לא שייכא
וחזיב דמחמת קנין שלא צבעלים בא
לו או דלמא כיון דשייכא במקצת
דחזיב נגיבה ואבדה שעליו יש לתלות
במשיכה ראשונה כמאן דשייכא
בכולה דמי ופטור אף בלונסין:
אח"ל כיון דשייכא כו'. איני יודע
להעמידו ולא גרסי' ליה. אלא ה"ג
ואח"ל לא אמרינן כיון דשייכא
במקצת כו': שאלה צבעלים שכרה
שלא צבעלים וחזר ושאלה שלא
צבעלים. הדרא שאלה לדוכתה והויל
נמר משיכה שאלה קמייתא דהויל
צבעלים: ב"ר ג' ב"ד ג'.

הוא אחד מעד שהיא פטורה
דרכי יהודה מוקי נמי מחי'
מה שטענו לא הודא לו
לו לישבע ששאלה קיימת

שואל חדא להד"מ וחדא אין דשאלה מתה
ואידך לא ידענא אי דשכירות מתה ודקיימא
דשאלה או דשאלה מתה ודקיימא דשכירות
דמתוך שאינו יכול לישבע משלם: זה אומר
שאלה וזה אומר שכורה ישבע השוכר
ששכורה מתה: ואמאי מה שטענו לא הודא
לו ואי ומה שהודא לו לא טענו אמר עולא
יעל ידי נגגול דא"ל אישבעת לי איזו מיתה
דכדרכה מתה ומיזו דמישתבע דהודאה
מתה מישתבע נמי דשכורה מתה: זה אומר
איני יודע וזה אומר כו': הא מני סומכוס היא
דאמר ר' זבדן המוטל בספק חולקין בעי ר'
אבא בר ממל שאלה בבעלים שכרה שלא
בבעלים מהו מי אמרינן שאלה לחודה קיימא
ושכירות לחודה קיימא או דלמא שכירות
בשאלה מישך שייכי דהא מייחייב בגניבה
ואבדה את"ל בשכירה בשאלה מישך
שייכי שכרה בבעלים שאלה בבעלים
מהו שאלה בשכירות ודאי לא שייכא או
דלמא כיון דשייכא במקצת כמאן דשייכא
בכולה דמי את"ל לא אמרינן כיון דשייכא
במקצת כמאן דשייכא בכולה דמי שאלה
בבעלים ושכרה שלא בבעלים וחזר ושאלה
מהו הדר אתיא לה שאלה לדוכתה או דלמא
אפסיקא לה שכירות ביני ובני אמרינן
בבעלים ושאלה וחזר ושכרה מהו מי אמרינן
אתיא לה שכירות לדוכתה או דלמא
אפסיקא לה שאלה ביני ובני יתקו: **מתני'**
ה'השואל את הפרה ושלחה לו ביד בנו כיד
עבדו ביד שלוהו או ביד בנו ביד עבדו ביד
שלוהו של שואל ומתה פטור אמר לו
השואל שלחה לי ביד בני ביד עבדי ביד
שלוהו או ביד בנך ביד עבדך ביד שלוהך
או שאמר לו המשאיל הריני משלחה לך
ביד בני ביד עבדי ביד שלוהי או ביד בנך ביד
עבדך ביד שלוהך ווא"ל השואל שלח ושלחה
ומתה חייב וכן בשעה שמתחזרה: ג'ב'
ביד

הוא אחד מעד שהיא פטורה
דרכי יהודה מוקי נמי מחי'
מה שטענו לא הודא לו
לו לישבע ששאלה קיימת

(א) ויקח לה ישיבן.
(ב) ביק ק"ו. (ג) לעיל פ"ג.
(ד) שמיית ככ. (ה) וקדישין
כ"ו. (ו) ונמדרג ה"ו. (ז) והא
דקאמר לעיל דרכ נמנן
מוקי לה במתה היה לר' כ'ב
יהודה מוקי לה הכי אלמ'
מחזר שפיר וכן לפי הכי
הי מחזיר שבעה ונקט
ר"ג אלל הילך להכתיב
פ"י. רש"י.

הגהות הגר"א

[א] ב"י ומה שהיה
לו לא טענו מחי' וי'כ
לפי רש"י הוא מיותר
אלל לפי הרמב"ם דלא
קאשיב לה הדין אחי
שפיר וקדישין הגמ' משום
דמי לטקן ופערין וע"י
רש"י: [ב] חז"ל דיה
היג יבאה כמו פ"י. ר"ב
וי'כ הח"ס שפיר אלל
הרמב"ם ל"ג כן ואח"כ:

משאל: או ביד בנו [ביד עבדו] או ביד שלוהו של שואל [ומסקפא פטור.
אם מתה בדרך פלגיני כה רבה ור' חסדא דהגול קמא (ב"ק דף קד.)
ר' חסדא מתוך לה להאי שלוהו דשואל דמחז' בשכירו ולקניטו עדר
ביתו אלל אין עדים שהוא שלוהו דאי איכא עדים הוי שליח
וחייב השואל בלונסין משמכרו לו רבה אומר אפילו עשאו שליח
בעדים לאו שליח הוא להחזיר ע"י בלונסין דה"ק ליה איניש
מהימנא הוא אי בעית לשדורי צדיה שדר: וכן כשעה שמחזירה.
אם שלח השואל ביד בנו ועבדו או שלוהו או ביד עבדו ושלוהו
של משאל לא יבאה מרשותו של שואל עד שתבא ליד המשאל ואם
מתה בדרך חזיב אמר לו המשאל שלחה לי או שאומר לו השואל
הריני משלחה וכו' וא"ל המשאל שלח ושלחה וממה פטור: ג'ב'
ביד

מהו הדר אתיא לה שאלה לדוכתה או דלמא
אפסיקא לה שכירות ביני ובני אמרינן
בבעלים ושאלה וחזר ושכרה מהו מי אמרינן
אתיא לה שכירות לדוכתה או דלמא
אפסיקא לה שאלה ביני ובני יתקו: **מתני'**
ה'השואל את הפרה ושלחה לו ביד בנו כיד
עבדו ביד שלוהו או ביד בנו ביד עבדו ביד
שלוהו של שואל ומתה פטור אמר לו
השואל שלחה לי ביד בני ביד עבדי ביד
שלוהו או ביד בנך ביד עבדך ביד שלוהך
או שאמר לו המשאיל הריני משלחה לך
ביד בני ביד עבדי ביד שלוהי או ביד בנך ביד
עבדך ביד שלוהך ווא"ל השואל שלח ושלחה
ומתה חייב וכן בשעה שמתחזרה: ג'ב'
ביד

מהו הדר אתיא לה שאלה לדוכתה או דלמא
אפסיקא לה שכירות ביני ובני אמרינן
בבעלים ושאלה וחזר ושכרה מהו מי אמרינן
אתיא לה שכירות לדוכתה או דלמא
אפסיקא לה שאלה ביני ובני יתקו: **מתני'**
ה'השואל את הפרה ושלחה לו ביד בנו כיד
עבדו ביד שלוהו או ביד בנו ביד עבדו ביד
שלוהו של שואל ומתה פטור אמר לו
השואל שלחה לי ביד בני ביד עבדי ביד
שלוהו או ביד בנך ביד עבדך ביד שלוהך
או שאמר לו המשאיל הריני משלחה לך
ביד בני ביד עבדי ביד שלוהי או ביד בנך ביד
עבדך ביד שלוהך ווא"ל השואל שלח ושלחה
ומתה חייב וכן בשעה שמתחזרה: ג'ב'
ביד

מהו הדר אתיא לה שאלה לדוכתה או דלמא
אפסיקא לה שכירות ביני ובני אמרינן
בבעלים ושאלה וחזר ושכרה מהו מי אמרינן
אתיא לה שכירות לדוכתה או דלמא
אפסיקא לה שאלה ביני ובני יתקו: **מתני'**
ה'השואל את הפרה ושלחה לו ביד בנו כיד
עבדו ביד שלוהו או ביד בנו ביד עבדו ביד
שלוהו של שואל ומתה פטור אמר לו
השואל שלחה לי ביד בני ביד עבדי ביד
שלוהו או ביד בנך ביד עבדך ביד שלוהך
או שאמר לו המשאיל הריני משלחה לך
ביד בני ביד עבדי ביד שלוהי או ביד בנך ביד
עבדך ביד שלוהך ווא"ל השואל שלח ושלחה
ומתה חייב וכן בשעה שמתחזרה: ג'ב'
ביד

מהו הדר אתיא לה שאלה לדוכתה או דלמא
אפסיקא לה שכירות ביני ובני אמרינן
בבעלים ושאלה וחזר ושכרה מהו מי אמרינן
אתיא לה שכירות לדוכתה או דלמא
אפסיקא לה שאלה ביני ובני יתקו: **מתני'**
ה'השואל את הפרה ושלחה לו ביד בנו כיד
עבדו ביד שלוהו או ביד בנו ביד עבדו ביד
שלוהו של שואל ומתה פטור אמר לו
השואל שלחה לי ביד בני ביד עבדי ביד
שלוהו או ביד בנך ביד עבדך ביד שלוהך
או שאמר לו המשאיל הריני משלחה לך
ביד בני ביד עבדי ביד שלוהי או ביד בנך ביד
עבדך ביד שלוהך ווא"ל השואל שלח ושלחה
ומתה חייב וכן בשעה שמתחזרה: ג'ב'
ביד

מוסף רש"י

ושלחה לו ביד בנו כיד
שאלה וקודם ששייכא ליה
פ"י להחזיר בלונסין עד
שחזר לו מפיו נשאלה לו
כיד כו' וכן פ"י. אמר
לו השואל שלחה לי כו'
ושלחה וכתה. דררה
בדרך קודם ששייכא ליה
פ"י. בלונסין. ששעת
ששכרה לשלוהו מתנת
השואל מחזיר השאל
בלונסין ואם לא אמר לו
שלא תלה המשאל שאלה לו
כשכרתי לו ה' השאלני
מתוך אמר לו ה' ומי
ושלחה ומתה בדרך פטור
וכי פ"י. וכן בשעה
שמחזירה. אם אמרה
השואל ליד השלח להשיב
לבעלה ולא אמר המשאל
שאלה לו ביד פלגיני ומתה.
חייב דלא קמה כרשותיה
דמשאל: וכו'.